

6 HÖNNUNARPRINSÍP SEM TV BJÓ TIL ÚTFRÁ T'AI CH'I

6.1 Grunneiningar T'ai Ch'i sýmbólsins

6.2 I. Heild birtist sem Hringur

6.3 II. Dýnamík; sveigð S-lína

6.4 III. Gagnstyrkjandi einkenni

6.5 IV. Kjarni innan gagnstæðs sviðs

6.6 Skilgreiningar

6 HÖNNUNARPRINSÍP SEM TV BJÓ TIL ÚTFRÁ T'ai Ch'i (3 síður)

Um hönnunarfræðin segir í „Mótun framtíðar“ á bls. 119: „Ég mun nú útskýra hvernig mér tókst að búa til heildstæða formfræði úr hinum fjórum gildum T'ai Ch'i merkisins, en þetta er meginframlag dr.ritgerðar minnar. Eru þetta gildin þrjú sem þegar hafa verið útskýrð og síðan tók ég upp fjórða formgildið „kjarna andstæðnanna“ (cores of the opposites), sem stundum birtast í T'ai Ch'i merkinu sem punktar innan hinna tveggja hluta þess...“.

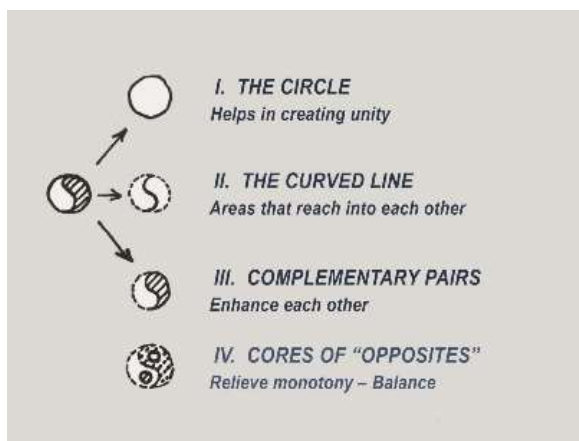
Í eftirfarandi köflum verða hinar fjórar heimspekilegu og formrænu grunnreglur, sem koma fram í T'ai Ch'i merkinu, skýrðar. Þessu er svo fylgt eftir með að kanna hvernig þessar grunnreglur geta stuðlað að samtengingum í hönnun, en vöntun samtenginga er hið grunnleggjandi vandamál í nútímahönnun og skipulagi.

Grunneiningar T'ai Ch'i sýmbólsins eru:

- I. Heild birtist sem Hringur
- II. Dýnamík; sveigð S-lína
- III. Gagnstyrkjandi einkenni
- IV. Kjarni innan gagnstæðs sviðs

6.1 Grunneiningar T'ai Ch'i sýmbólsins

Grunneiningar T'ai Ch'i sýmbólsins eru útskýrðar á eftirfarandi hátt í „Mótun framtíðar“: „... Ágætt er að útskýra T'ai Ch'i merkið, til að fá stutta kynningu á þessu austræna hugmyndakerfi, og um leið kjarna hinnar vistrænu hugmyndafræði... T'ai Ch'i merkið er sett saman úr þremur einingum; I. hring, II. s-línu og III. svörtum og hvítum helmingum. Í austrænni speki stendur hringurinn fyrir heild og s-línan fyrir dýnamíska sveiflu milli póláriseraðra para innan heildarinnar... og hinir tveir partar merkisins, svartur og hvítur, tákna að hér sé um hin pólárisku pör yin og yang að ræða...“ (MótFramt. Bls. 118).

MYND 6.1 – T'ai Ch'i merkið: þrjú formgildi. Það fjórða er "kjarni gagnstæðs flatar".

Á bls. 119 í „Mótun framtíðar“ held ég áfram: „... Ég mun nú útskýra hvernig mér tókst að búa til heildstæða formfræði úr hinum fjórum gildum T'ai Ch'i merkisins, en þetta er meginframlag dr.ritgerðar minnar. Eru þetta gildin þrjú sem þegar hafa verið útskýrð og síðan tók ég upp fjórða formgildið „kjarna andstæðnanna“ (cores of the opposites), sem stundum birtast í T'ai Ch'i merkinu sem punktar innan hinna tveggja hluta þess...

Við skulum nú byrja á að skoða nánar hinar fjórar heimspekilegu og formrænu grunnreglur sem koma fram í T'ai Ch'i merkinu, og halda svo áfram að kanna hvernig þessar grunnreglur geta stuðlað að samtengingum í hönnun, en vöntun samtenginga er hið grunnleggjandi vandamál í nútímahönnun og skipulagi...“.

Hugtökin; prinsípin, vera skoðuð í eftirfarandi fjórum köflum:

6.2 I. Heild birtist sem Hringur

Í „Mótun framtíðar“ segi ég: „... Fyrsta heimspekilega hugtakið er I. HEILD, sem kemur fram sem hringur í T'ai Ch'i merkinu. Grunnildi hrings er, að hann er þéttasta samröðun eininga. Næsta skref mitt í að útskýra gildi formsins hrings, var að skilgreina og útskýra FIMM FORMEINKENNI, sem hafa tengsl við hringinn, og má beita til að efla samtengingarhrif hans í hönnun...“ (MótFramt. Bls. 119).

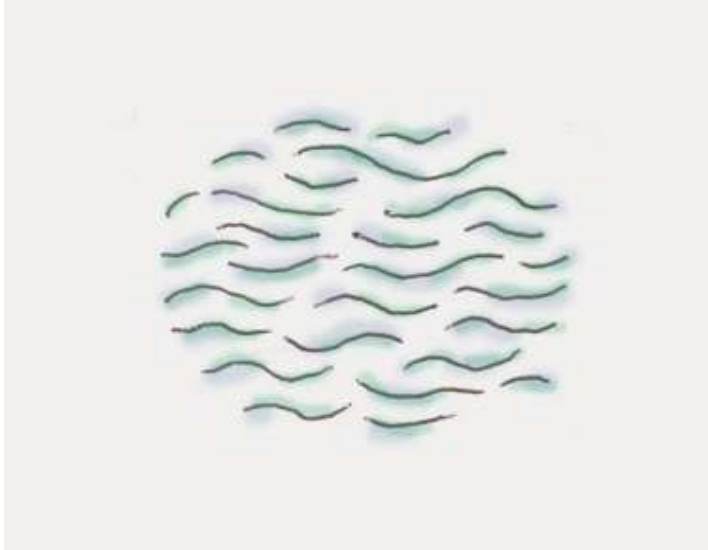

MYND 6.2 – I. Hringurinn: Aðstoðar við að búa til heild.

REGLURNAR FIMM, sem styrkja Hring: 1) Reglan er hvatning til að styrkja jaðar hringsins, sem líkt og umfaðmar enn frekar svæðið innan hans. - Næsta regla 2) felst í því að miðjan er hönnuð sem brennidpill. - Þar næsta aðferð 3), er að búa til marga hringbauga innan hringsins. - Næsta formprinsípið 4) er að svæðinu halli inn að miðju hringsins. - Síðasta formgildið 5), er þegar línur liggja frá jaðri að miðju. – Útskýringar og myndir af þessum dæmum, eru á bls. 119 í „Mótun framtíðar“.

6.3 II. Dýnamík; sveigð S-lína

„Mótun framtíðar“: „... Þegar kemur að heimspekihugtaki II. DÝNAMÍK, sjáum við, að það birtist sem sveigð s-lína í T'ai Ch'i merkinu. Sveigða línan er andstæða við beinu línuna sem svo algeng er í vélrænni, vestrænni hönnun...“.

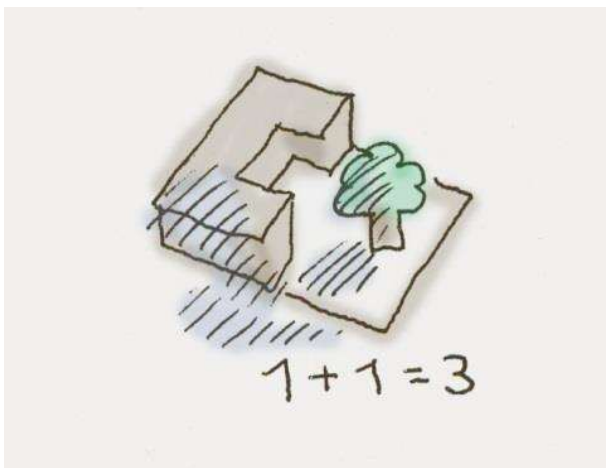

MYND 6.3 – Svæði grípa inn í hvort annað.

„... Sem dæmi um hvernig sveigða línan BIRTIST OKKUR Í NÁTTÚRUNNI, er að flestar strandlínur eru sveigðar línur sem mynda voga og víkur, þar sem strandlínan sveigist inn og myndar víkur og svo tanga og nes þar sem línan sveigist út...“ (Bl. 119).

6.4 III. Gagnstyrkjandi einkenni

„Mótun framtíðar“: „... Þriðja heimspekihugtakið úr T'ai Ch'i; III. Gagnstyrkjandi einkenni (complementary features), birtist þannig við strönd, að formræn og starfræn einkenni á landi og úti á haffletinum passa saman. Þannig var, og er þetta, í gömlu höfninni: Vöruhúsin í landi höfðu áður starfræn og formræn tengsl við bryggjurnar og skipin. Andstætt dæmi er Harpa sem hefur engin starfræn tengsl við hafflötinn utan sjónræn, en slipparnir og afgreiðslur hvalaskoðunarbáta hafa það hinsvegar...“ (MótFramt. Bl. 119).

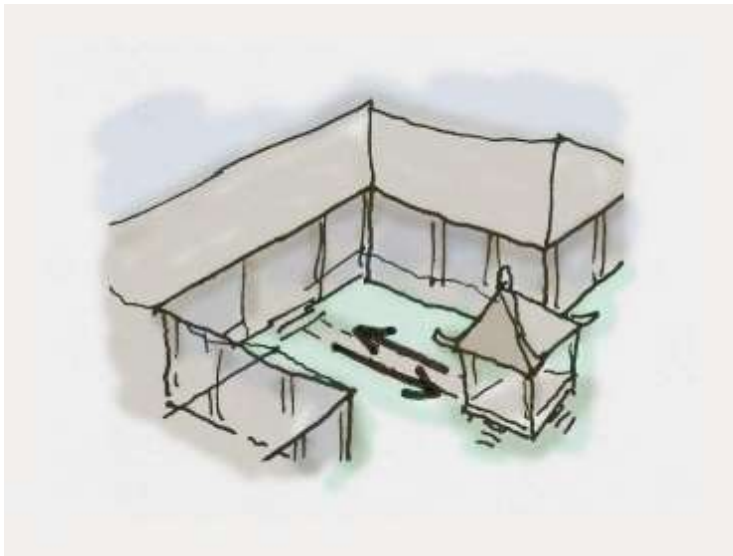

MYND 6.4 – Styrkja hvort annað.

„...Dæmi um slæma starfræna þróun á norðurströndinni á 20. öld, er að stærstur hluti hennar var tekinn undir iðnað og að Sundahöfn var byggð inni í Sundum. Þarna er í dag að vísu starfrænt samhengi við umferð flutningaskipa á Viðeyjarsundi. En betra hefði verið ef ströndin á þessum fagra stað, hefði verið tekin undir íbúðarbyggð og útivistarsvæði, sem hefði getað spilað saman við Sundin og eyjarnar...“ (MótFramt. Bls. 121).

6.5 IV. Kjarni innan gagnstæðs sviðs

„... Síðasta hugtakið úr T'ai Ch'i er; IV. Kjarnar innan gagnstæðs sviðs. Þetta birtist t.d. sem pollar eða tjarnir (kjarnar vatns) á landi og sem klettar eða eyjar (kjarnar lands) úti í haffletinum. Þessir kjarnar styrkja samspil hafs og lands, og í öllum þessum „kjörnum“ getur orðið til lífræn- og mannleg starfsemi, sem styrkir samtengingu land- og hafflata...“ (MótFramt. Bls. 121).

MYND 6.5 – Rjúfa einhæfni – Jafnvægi.

Þeim sem vilja kynna sér efni ritgerðarinnar, bendi ég á EINFALDAÐA ÚTGÁFU hennar sem ég gaf út sem bókina „BORG OG NÁTTÚRA... ekki andstæður heldur samverkandi eining“, árið 1999.

6.6 Skilgreiningar

Tvær grunn-skilgreiningar, sem tengjast dr.ritgerð TV: „Theory of Integration in Design and Planning Based on the Concept of Complementarity“, UC Berkeley, 1987... og þar með hönnunarteoríu hans.

GAGNSTYRKING (e. complementarity) Ef tveir þættir eru hannaðir rétt saman, t.d. borg og náttúrusvæði, styrkja þeir hvorn annan gagnkvæmt, þannig að til verður auka gildi.

TENGISVÆÐI (e. interface) Svæði sem hannað er til að tengja önnur svæði. T.d. strandsvæði hannað sem tenging haf- og landsvæða.